

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності
підприємства

Оксана Полінкевич
Ірина Волинець

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Луцьк 2019

П 27

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 2 16.10.2019 р.)

Рецензенти: *Лінич Л. Г.* – д.е.н., професор, декан факультету економіки та управління Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Лешук В. П. – д.е.н., професор, директор Луцької філії Тернопільського національного економічного університету

Полінкевич О. М.

Волинець І. Г.

П 27 Переддипломна практика: методичні вказівки до написання звіту про проходження переддипломної практики для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент бізнес-структур» / Оксана Миколаївна Полінкевич, Ірина Григорівна Волинець. – Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2019. – 36 с.

Анотація: методичні вказівки до написання звіту про проходження переддипломної практики містять мету та завдання практики та питання, які повинен опанувати студент за конкретними даними суб'єкта господарювання, на якому він проходить практику; коротку характеристику змісту та структури звіту з практики і вимоги до його оформлення.

Рекомендовано студентам 6 курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент бізнес-структур».

УДК 33:378.018.44(072)

© Полінкевич О. М.

Волинець І. Г., 2019

© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2019

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання переддипломної практики.....	5
2. Місце проходження переддипломної практики.....	9
3. Організація та проведення переддипломної практики.....	10
4. Зміст переддипломної практики.....	14
5. Вимоги до оформлення звіту.....	20
6. Підведення підсумків проходження переддипломної практики.....	23
Список рекомендованої літератури.....	26
Додатки.....	28

ВСТУП

У сучасних умовах становлення нової економічної системи в Україні зростає потреба приведення рівня підготовки фахівців у вищих навчальних закладах у відповідність до вимог роботодавців. Одним із способів вирішення цієї проблеми є поєднання навчального процесу в університеті з практичною підготовкою студентів в умовах реального бізнес-середовища. Водночас практична підготовка здобувачів вищої освіти є інструментом підвищення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці.

Переддипломна практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки студентів освітнього рівня «магістр». Вона становить важливу та обов'язкову ланку в підготовці висококваліфікованих спеціалістів до майбутньої діяльності за фахом.

У процесі проходження переддипломної практики студент на конкретному підприємстві набуває досвід застосування адміністративних, економічних, соціально-психологічних методів управління підприємством, здійснення аналізу його внутрішнього та зовнішнього середовища, формування управлінських відносин, організаційного проектування, стратегічного та поточного планування, розробки бізнес-проектів.

Тривалість і терміни практики визначаються навчальним планом. З базами практики завчасно укладаються угоди на проходження практик за формою, яка існує у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Основною метою переддипломної практики є вивчення виробничо-господарської діяльності підприємства, роботи служб та підрозділів, закріплення, поглиблення, розширення і систематизація знань з теоретичних дисциплін, набуття практичних навичок, ознайомлення безпосередньо на підприємстві, установі з виробничим процесом і особливостями інноваційної діяльності, а також збір фактичного матеріалу для виконання магістерської роботи.

Завданнями переддипломної практики є:

- аналізування стану і виявлення причин недоліків у системі управління, вживання заходів щодо їх ліквідації і попередження;
- вивчення показників роботи підприємств, організацій, установ, методів управління під час вирішення управлінських завдань і виявлення можливостей підвищення ефективності управлінської праці;
- підготовка і прийняття управлінських рішень із застосуванням науково обґрунтованих методів;
- організування виробничо-господарської діяльності підприємства, організації, установи на основі застосування науково обґрунтованих методів планування;
- розроблення та впровадження заходів із забезпечення якості персоналу підприємства, зміцнення виробничої й трудової дисципліни, забезпечення поєднання економічних, психологічних та адміністративних методів керівництва;
- здійснення керівництва соціально-психологічною роботою на підприємстві, спрямованою на удосконалення організації і стимулювання праці, стабілізацію соціальної структури трудового

колективу, керувати роботою з удосконалення стилю й методів управління, створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі;

– набуття навиків виконання аналітичних робіт за допомогою комп'ютерної техніки;

– формування знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;

– збір, обробка, аналіз та систематизація необхідних матеріалів для написання звіту, а згодом магістерської роботи.

За результатами практики студенти будуть **компетентними** у таких питаннях:

- здатність використовувати знання, вміння та навички для теоретичного та практичного освоєння проблем і перспектив менеджменту та планувати, організовувати, реалізовувати, презентувати відповідні наукові дослідження;

- здатність виконувати функції та процедури щодо планування, прогнозування, організації, бюджетування, оперативного управління, координації, звітності, контролю;

- ґрунтовні знання класичного та сучасного наукового інструментарію дослідження соціально-економічних явищ та процесів у різних сферах менеджменту;

- ґрунтовні знання особливостей, інструментарію, новітніх напрямків менеджменту персоналу та здатність формувати ефективну сучасну систему менеджменту персоналу підприємства;

- здатність застосовувати теоретичні знання, практичні навички та вміння з менеджменту при формуванні, обранні та реалізації стратегій менеджменту бізнес-структур;

- уміння розробляти логічні та обґрунтовані послідовності, системи, механізми, моделі, тощо для конкретних економічних об'єктів у сфері менеджменту бізнес-структур;

- здатність організовувати та проводити управлінські дослідження, використовуючи сучасну методологію та інформаційні технології;

- здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами у сфері менеджменту, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;

- здатність до розробки системи економічної безпеки підприємства;

- здатність до формування інноваційної стратегії розвитку системи економічної безпеки підприємства, вміння формувати портфель інновацій підприємства;

- здатність до формування управлінської звітності на підприємстві, організації стратегічного обліку;

- здатність до аналітичних досліджень для виявлення резервів підвищення ефективності виробництва й обґрунтування стратегічних управлінських рішень;

- здатність до діагностики фінансово-економічного стану підприємства;

- здатність визначати дієвість механізмів попередження корпоративних конфліктів, здатність оцінювати доцільність та

ефективність використання різних переговорних та посередницьких процедур при вирішенні корпоративних конфліктів;

- здатність виконувати необхідні економічні розрахунки та спрямовувати зусилля на систематизацію, закріплення та поглиблення знань з економіки підприємства;

- здатність до набуття та вдосконалення практичних навичок, знань та вмінь з професійної роботи менеджера бізнес-структур;

- здатність до здійснення аналізу та планування виробничо-господарської діяльності підприємства в умовах ринкового господарювання;

- здатність до дослідження сучасних проблем в діяльності підприємства та розроблення заходів щодо їх вирішення.

2. МІСЦЕ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Студенти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент бізнес-структур» проходять переддипломну практику в одній з підприємницьких організацій, що вибрані об'єктом для проведення самостійного прикладного дослідження та виконання магістерської роботи.

На практиці студенти ознайомлюються з існуючими економічними, виробничими та управлінськими проблемами і завданнями на прикладі конкретного підприємства та розробляють заходи щодо їх вирішення.

Підприємство – об'єкт проходження переддипломної практики, має відповідати таким вимогам:

- ✓ бути самостійним суб'єктом; господарювання;
- ✓ функціонувати на ринку не менше 3-х років;
- ✓ проводити стандартизований облік, фінансову звітність;
- ✓ функціонувати як відкрита господарська система в ринковій економіці.

Визначення баз практики здійснюється керівництвом університету або студентом самостійно, за погодженням із завідувачем випускної кафедри.

Між обраним підприємством, установою, організацією незалежно від їх організаційно-правової форми укладається договір.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-методичне керівництво практикою студентів здійснюють викладачі кафедри економіки та безпеки підприємства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Згідно з Наказом МОНу «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» № 93 від 08.04.1993 р., загальне і безпосереднє керівництво практикою покладено на керівників підрозділів та окремих висококваліфікованих фахівців організації, що є базою практики, шляхом видання відповідного наказу. Тобто, методичне керівництво студентами під час практики здійснює керівник практики від університету шляхом проведення консультацій, а роботу студентів безпосередньо на підприємстві під час практики організовує керівник практики від підприємства.

До керівництва практикою студентів залучаються викладачі кафедри, які перед початком практики проводять відповідні організаційні заходи зі студентами, забезпечують їх методичними рекомендаціями чи іншими роботами, перелік яких визначає кафедра.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

- вивчати і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- максимально використовувати наявні можливості підприємства для написання звіту про проходження переддипломної практики та збору матеріалу для написання магістерської роботи;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- не пізніше ніж за день до закінчення практики студент повинен одержати ділову характеристику, підписану керівником підприємства та завірену печаткою;

- у день завершення практики здати звіт про її проходження;

- своєчасно підготувати звіт про проходження переддипломної практики;

- своєчасно здати залік з переддипломної практики.

Керівник переддипломної практики від університету повинен:

- ознайомитись з програмою переддипломної практики;

- розробити завдання на практику;

- провести організаційні збори зі студентами та інструктаж про порядок проходження практики та інструктаж з техніки безпеки і охорони праці;

- інформувати студентів про календарні строки проходження переддипломної практики;

- ознайомити студентів із програмою практики, акцентувати увагу на головних питаннях і особливостях проходження практики на конкретних підприємствах, установах, організаціях;

- пояснити порядок складання заліку після закінчення практики;

- повідомити перелік документів, які необхідно мати студенту, що проходить практику;
- видати студентам щоденники, договори та методичні рекомендації до проходження переддипломної практики;
- сприяти виконанню студентами завдань;
- пояснити порядок оформлення звіту з переддипломної практики;
- перевірити виконання студентами завдань;
- перевірити здачу студентами перепусток, службової документації, літератури, майна підприємства (в разі видачі під час проходження практики);
- взяти участь у роботі комісії з приймання заліку з практики;
- подати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення переддипломної практики студентів на базі практики і в цілому на кафедрі.

Керівник переддипломної практики на робочому місці, призначений керівником підприємства (установи, організації), повинен:

- ознайомитись із програмою практики;
- зустріти студента у перший день практики і призначити його на робоче місце;
- створити необхідні умови для виконання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- ознайомити студента з правилами внутрішнього розпорядку, особливостями праці на кожному робочому місці;

- забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці;
- провести інструктаж з техніки безпеки та охорони праці та у разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці;
- уточнити з керівниками практики від університету календарний графік проходження практики та завдання студента;
- сприяти виконанню студентами завдань з практики та перевіряти їх виконання, консультувати студентів по не зрозумілих їм питаннях, надавати допомогу в одержанні документації для підготовки звітів;
- забезпечити виконання календарного графіка проходження практики;
- написати характеристику на студента в період проходження практики, де оцінити ступінь його активності та ініціативності;
- дати керівникам практики від університету оцінку праці студента за період практики;
- передати завідувачу кафедри свої пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

4. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Студент на основі зібраного фактичного матеріалу, здобутих знань і обсягу виконаних робіт відповідно до затвердженої програми магістерської підготовки складає звіт про проходження переддипломної практики.

Підготовка до складання звіту базується на зібраних, оброблених та систематизованих фактичних даних, одержаних під час проходження переддипломної практики. Звіт повинен певним чином узагальнювати здобутий студентами досвід практичної роботи та продемонструвати здатність до самостійного виконання робіт.

Послідовність викладу матеріалу у звіті повинна відповідати наступній структурі:

- ✓ титульний лист;
- ✓ зміст;
- ✓ вступ;
- ✓ основна частина;
- ✓ висновки;
- ✓ список використаних джерел;
- ✓ додатки.

Титульний аркуш містить найменування вищого навчального закладу, кафедри, базу проходження переддипломної практики, прізвище та ініціали студента, курс і групу, відомості про керівника практики від університету. Приклад оформлення титульного аркуша наведений в додатку А.

У **змісті** подають найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки). Зміст

має включати усі заголовки, які є у звіті, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаної літератури та додатками (якщо такі є). Приклад оформлення змісту наведений в додатку Б.

У **вступі** характеризують об'єкт дослідження (зазначають назву організації, її адресу, керівника організації, а також ті підрозділи та їх керівники, де безпосередньо студент проходив практику) та предмет дослідження (в залежності від виду практики та визначених завдань). Розкривають мету проходження переддипломної практики та основні її завдання.

Основна частина звіту повинна містити такі частини:

1. Ознайомлення з виробничо-господарською діяльністю підприємства. Необхідно відобразити повну назву підприємства, його види і цілі діяльності, форму власності (приватне, колективне, державне), рік заснування або реорганізації, коротку історичну довідку про підприємство, місцезнаходження, підпорядкованість, сучасний стан підприємства, режим роботи, масштаби діяльності, тенденції попиту, наявність конкурентів, цільова спрямованість і характер вироблених послуг або випущеної продукції підприємства. Крім того, охарактеризувати основні види діяльності підприємства та основні види продукції, проаналізувати обсяги виробництва та реалізації продукції в натуральному і вартісному вираженні; дати оцінку конкурентоспроможності продукції та дослідити основні техніко-економічні показники діяльності підприємства (аналіз структури активів та фінансових ресурсів підприємства; оцінка основних засобів підприємства; оцінка оборотних коштів та їх організації на підприємстві; оцінка структури витрат та собівартості; аналіз

формування, розподілу і використання прибутку; аналіз джерел формування доходів підприємства; оцінка фінансового стану та рентабельності суб'єкта господарювання).

2. Дослідження організаційної структури підприємства та сфери діяльності підприємства. Необхідно надати організаційну структуру підприємства, характеристику основних, допоміжних, обслуговуючих підрозділів підприємства соціальну інфраструктуру, структуру управління підприємством, рівні і ланки системи управління. Охарактеризувати систему відповідальності відділів та керівників; систему цілей та стратегій їх досягнення, концепцію безпеки; проаналізувати структуру інформації та організаційного забезпечення діяльності; опис посадових обов'язків керівника (професіонала, аналітика).

3. Дослідження управління фінансово-економічною підсистемою підприємства. Необхідно проаналізувати динаміку обсягу і структуру поточних витрат підприємства, собівартість товарної та реалізованої продукції, обсяг і структуру власного капіталу підприємства та динаміку прибутку. На підставі фінансової звітності провести оцінку фінансово-майнового стану суб'єкта господарювання. Для цього здійснити аналізування складу і структури майна підприємства, джерел його формування, розрахувати показники фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової активності та рентабельності.

4. Дослідження стану розвитку матеріально-технічної підсистеми підприємства. Проаналізувати динаміку показників, що характеризують обсяги реалізації товарів (виконання робіт, надання

послуг) операційної діяльності в цілому по підприємству. Проаналізувати й оцінити якість продукції (товарів, робіт, послуг) та її конкурентоспроможність. Оцінити ефективність збутової політики підприємства та визначити шляхи її підвищення. Здійснити оцінку маркетингової діяльності на підприємстві, організації та ефективності роботи маркетингової служби. Узагальнити інформацію про основних постачальників ресурсів та покупців продукції. Розрахувати й проаналізувати показники технічного стану, руху, ефективності використання основних фондів підприємства тощо.

5. Аналізування управління соціально-психологічною підсистемою підприємства. Необхідно охарактеризувати підрозділ, що відповідає за здійснення діяльності з управління персоналом. Ознайомитися з кадровою політикою організації, основними принципами роботи з персоналом, оперативними цілями щодо розвитку кадрового потенціалу. Визначити структуру персоналу за різними ознаками: за категорією, статтю, рівнем кваліфікації, освітою, стажем роботи на цьому підприємстві. Визначити форми і системи оплати праці на підприємстві, проаналізувати динаміку та структуру фонду оплати праці (основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати), провести аналіз руху персоналу та ефективність його використання.

6. Дослідження управління стратегічним розвитком організації та її конкурентоспроможністю. Оцінити ефективність обраної підприємством стратегії. Проаналізувати місію та стратегічні цілі суб'єкта господарювання, здійснити аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, сформулювати сильні та слабкі сторони

підприємства, можливості та загрози. Запропонувати стратегічні альтернативи розвитку підприємства. Для проведення комплексного аналізу діяльності підприємства необхідно провести SWOT-аналіз середовища та визначити парні комбінації на полях матриці. Визначити стратегічні позиції стратегічних зон господарювання підприємства за матрицею Мак-Кінсі та розробити рекомендації щодо їх розвитку в перспективі.

7. Визначення основних шляхів підвищення рівня виробничо-господарської діяльності підприємства. З врахуванням результатів проведеного аналізу рівня виробничо-господарської діяльності підприємства слід здійснити узагальнення виявлених недоліків в організації такої діяльності та розробити комплекс взаємопов'язаних заходів щодо вдосконалення діяльності суб'єкта господарювання. Розробка пропозицій має ґрунтуватись на резервах покращення роботи, застосуванні передового вітчизняного та зарубіжного досвіду.

У **висновках** характеризують результати роботи та очікувану ефективність діяльності підприємства згідно всіх розділів звіту.

У **списку використаних джерел** фіксують усі використані літературні джерела, в т.ч. розпорядчі та організаційні документи.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Приклади оформлення пунктів списку використаних джерел наведені в додатку В.

Джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків: першочергово наводять україно- та російськомовні джерела, після цього – іншомовні, також в алфавітному порядку.

Крім того є певний порядок розташування літературних джерел:

- Конституція України.
- Закони України.
- Укази Президента України.
- Постанови Верховної Ради України.
- Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України.
- Інша література, що подається за абеткою.

У **додатках** розміщують практичний матеріал, необхідний для розкриття змісту практики (розрахункові таблиці, форми звітності за три останні роки, ілюстративний матеріал допоміжного характеру).

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Звіт про проходження переддипломної практики складається кожним студентом. Звіт перевіряється та затверджується керівником практики від підприємства та від університету.

Загальні вимоги до звіту:

- дотримання вимог щодо обсягу структурних частин звіту про проходження переддипломної практики;
- логічна послідовність викладання матеріалу;
- стислість та чіткість формування;
- конкретність викладання матеріалу;
- обґрунтованість рекомендацій, пропозицій.

Розділи звіту повинні бути чітко визначенні, викладені в логічній послідовності і конкретизовані. Таблиці, ілюстрований матеріал, додатки повинні бути змістовні й оформленні відповідно до стандартів виконання робіт.

Звіт з практики має бути оформлений українською мовою на аркуші формату А4 (210x297 мм). Шрифт текстового редактора Word – Times New Roman розміром 14 через 1,5 (півтора) міжрядкових інтервали. Абзацні відступи розміром 1,25 см (стандартні для Word). Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору.

На кожному аркуші повинні бути поля таких розмірів: ліворуч, зверху та знизу – не менше 20 мм, праворуч – не менше 10 мм.

Заголовки структурних частин звіту з практики «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають номера структурної частини, їх друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів

друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо підрозділи містять пункти, то заголовки цих пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. У кінці заголовка надрукованого у підбір до тексту, ставиться крапка.

Кожен розділ звіту з практики слід розпочинати з нової сторінки. Нумерація сторінок – суцільна на всіх аркушах, крім титульного листа, який входить до суцільної нумерації сторінок роботи, але на ньому номер сторінки не проставляють. Сторінки нумерують у правому верхньому куті листа без крапки.

Цифровий матеріал у роботі необхідно подавати у вигляді таблиці – з відповідною назвою та номером. Таблиці мають послідовну суцільну нумерацію в межах розділу. В правому верхньому куті над заголовком таблиці записують «Таблиця» та вказують її номер. У наступному рядку, по центру, подають назву таблиці. Посилання на таблиці записують скорочено, наприклад. «... подано в табл. 2.3».

Таблицю бажано розмістити на одній сторінці. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку у верхньому правому куті зазначають «Продовж. табл. 2.3». Крім того, у верхньому рядку таблиці записують заголовки стовпців.

Ілюстрації (фотографії, схеми, креслення, графіки тощо) названі рисунками, нумерують послідовно в межах розділу або наскрізно арабськими цифрами. Назву подають під ілюстрацією з абзацного відступу. Посилання на ілюстрацію має скорочений вигляд, наприклад «... наведено на рис. 3.2». Рисунки необхідно розташовувати одразу після посилання на них у тексті.

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули у розділі, між якими ставиться крапка. Номер формули записують біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад (1.2). Пояснення позначень символів чи числових коефіцієнтів наводять безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій подають їх у формулі. Рівняння і формули виділяють від тексту вільними рядками. Біля кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка.

Посилання на використані джерела записують у квадратах дужках, наприклад, «... в роботі [9, с. 18-21]». Номер має відповідати номеру зі списку використаних джерел. До цього списку вносять усі використані джерела за алфавітом або в порядку посилань на них у тексті. Інформація про видання містить: прізвище та ініціали автора, назву книги, місце видання, видавництво і рік видання, обсяг у сторінках. Додатки оформлюють як продовження звіту з практики на наступних після списку використаних джерел сторінках і розміщують їх у порядку появи посилань у тексті звіту. Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок. У правому верхньому куті рядка над заголовком друкують «Додаток» і велику літеру, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, починаючи з літери А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ. Між літерою Додатку та порядковим номером ставиться крапка.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

До захисту допускаються студенти, які представили у повному обсязі звіт про проходження переддипломної практики та заповнений щоденник практики з підписами керівника практики від університету, керівника практики від підприємства та печаткою підприємства.

Зареєстрований звіт передається на перевірку керівнику практики від університету. За результатами перевірки складається рецензія. Відзначені в рецензії недоліки повинні бути усунені, матеріали подані на повторну перевірку.

Захист звіту з практики приймає комісія, яку призначає завідувач кафедри з числа викладачів, з обов'язковим включенням до комісії керівника практики від університету.

За результатами захисту виставляють диференційовану оцінку, яку заносять до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки студента за підписом керівника практики від університету.

Підсумкова оцінка за практику виставляється для денної форми навчання за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у п'ятибальну шкалу за системою ECTS (таблиця 1).

Захищений звіт про проходження переддипломної практики зберігається на кафедрі. За необхідності він може бути використаний при написанні магістерської роботи.

**Система оцінювання знань студентів за кредитно-модульною системою
з переддипломної практики**

Сума балів за 100-ю шкалою	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання
1	2	3
90-100	відмінно	Виставляється за якісно складений, відповідно вимогам, звіт про проходження переддипломної практики, повністю розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність відмінної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики з оцінкою “відмінно”, надання студентом чітких і повних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики. Обов’язковим є участь у конференції, та написання тез.
82-89	добре	Виставляється за якісно складений звіт про проходження переддипломної практики, чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність позитивної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики з позитивною оцінкою, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики. Обов’язковим є участь у конференції, та написання тез.
74-81	добре	Виставляється за чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність позитивної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики з позитивною оцінкою, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, але які мають незначні неточності при формуванні.
64-73	задовільно	Виставляється за поверхнево розкритий зміст проходження практики за питаннями, що передбачені програмою практики, за окремими розділами відсутній аналіз показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, наявність задовільної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики із задовільною оцінкою, надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер.
60-63	задовільно	Виставляється за складений звіт про проходження переддипломної практики, поверхнево розкриті питання проходження практики, що передбачені програмою практики, за окремими розділами відсутній аналіз показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, наявність задовільної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики із задовільною оцінкою, надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер. По окремим питанням студент дає помилкові відповіді.
35-59	незадовільно можливістю повторного захисту	Проставляється за невиконання програми практики, частковий розгляд питань, передбачених програмою практики, у випадку незадовільної оцінки керівника практики від підприємства щодо проходження практики студентом, негативної характеристики керівника підприємства – бази практики, а також у випадку неточних та нечітких відповідей під час захисту, що свідчить про невиконання студентом цілей і завдань переддипломної практики.

Підсумки проходження студентами переддипломної практики обговорюються на засіданні кафедри економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства і протокольно засвідчуються.

Студент, який не виконав програми практики, негативно оцінений керівником практики від підприємства або отримав при захисті незадовільну оцінку проходить практику повторно, або відраховується з вищого навчального закладу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
2. Балджи М. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навч. посібник URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/550/1/Обґрунтування%20господарських%20рішень%20навчальний%20посібник.pdf>.
3. Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Львів : ВИДАВНИЦТВО, 2012. 386 с.
4. Гай І. В., Смелянська Т. П. Підприємництво: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2013. 368 с.
5. Губені Ю. Е. Підприємництво: навч. посіб. Львів : НВФ «Українські технології», 2012. 572 с.
6. Доронін М. С. Механізм мотивації управлінського персоналу : монографія. Харків : Харк. нац. екон. ун-т, 2010. 240 с.
7. Економіка і менеджмент / за ред. В. Є Кузьміна. Львів : Львівська політехніка, 1996. 214 с.
8. Захарченко В. І. Економіка підприємства. Практикум (збірник задач і виробничих ситуацій) : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
9. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : В-во Львівської політехніки, 2010. 406 с.

10. Ліпич Л. Г., Буняк Н. М., Геліч Н. В. Економіка підприємства : навч. посіб. / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. 3-є вид., переробл. і доп. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 610 с.

11. Ліпич Л. Г., Сак Т. В., Момчева А. М., Хілуха О. А. Економіка підприємства : методичні рекомендації до виконання курсової роботи. Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2015. 40с.

12. Механізм мотивації управлінського персоналу : монографія / М. С. Дороніна [та ін.] ; Харк. нац. екон. ун-т. Х. : [б. в.], 2010. 240 с.

13. Нестеренко Г. О. Персонал : управління на засадах самоорганізації : навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. 350 с.

14. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 336 с. URL: http://www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/15846/1/Polinkevych_Volynets_OGROR2018.pdf.

15. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Управління стратегічними змінами та інноваціями на підприємстві: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 352 с. URL: <http://www.esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/15845?mode=simple>.

16. Сак Т. В. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки : курс лекцій. Ч. 1 Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2015. 146 с.

17. Скорук О. В. Технології забезпечення фінансово-економічної безпеки : конспект лекцій. Луцьк : В-во ПП «Поліграфія», 2016. 123 с.

ДОДАТКИ

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління

Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства

ЗВІТ

про проходження переддипломної практики

на _____

(повна назва підприємства)

Виконав: студент групи МБС-

(прізвище, ініціали, підпис)

Керівник практики від університету:

(посада, прізвище, ініціали, підпис)

Луцьк 20 ____

ЗМІСТ

ВСТУП

1. Ознайомлення з виробничо-господарською діяльністю підприємства
2. Дослідження організаційної структури та сфери діяльності підприємства
3. Дослідження управління фінансово-економічною підсистемою підприємства
4. Дослідження стану розвитку матеріально-технічної підсистеми підприємства
5. Аналізування управління соціально-психологічною підсистемою підприємства
6. Дослідження управління стратегічним розвитком організації та її конкурентоспроможністю
7. Визначення основних шляхів підвищення рівня виробничо-господарської діяльності підприємства

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Приклади оформлення списку використаних джерел

Посібники, підручники, монографії одного автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с
Посібники, підручники, монографії двох авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Посібники, підручники, монографії трьох авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

Посібники, підручники, монографії чотирьох авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляев Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Посібники, підручники, монографії п'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 7. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 8. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5- 6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 9. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.

Багатотомний документ	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.- практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.- практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>

Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393- VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Дисертації	<p>1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p>
Авто-реферати	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>

<p>Частина книги, періодичного продовжуваного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. Проблеми законності. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf (дата звернення: 15.11.2017) 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006

Навчально-методичне видання

Полінкевич Оксана Миколаївна
Волинець Ірина Григорівна

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки
до написання звіту про проходження переддипломної практики
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент бізнес-структур»
денної та заочної форм навчання

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку . формат 60x84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times
Ум. друк. арк. 1,7. Зам. № 21 Тираж 50 прим.
Друк ПП «Поліграфія»